

علاقه‌مندان به ترانه‌سرایی در کارگاهی با حضور یکی از چهره‌های مطرح این عرصه با ریزه‌کاری‌هایی این هنر آشنا شدند. مرکز آفرینش‌های ادبی قلمستان وابسته به سازمان فرهنگی، اجتماعی ورزشی شهرداری اصفهان با همکاری خانه ترانه اصفهان کارگاهی دو روزه با حضور مهدی ایوبی برای اصفهانی‌های علاقه‌مند به ترانه‌سرایی برگزار کرد. ایوبی در این کارگاه از تعریف و تبارشناسی ترانه، تفاوت شعر و ترانه، آموزش فرم و قواعد قافیه و عروض و درک ترانه گفت تا به سرودن ترانه روی ملودی رسید.

او نوشتن ترانه بر روی ملودی را دنیایی کاملاً متفاوت دانست و تأکید کرد یک ترانه‌سرا می‌تواند با ملودی نوشتن خیلی زود خود را در عرصه ترانه‌سرایی و کسب درآمد از آن مطرح کند.

این نویسنده و ترانه‌سرا با بیان اینکه ملودی که خواننده یا آهنگساز در اختیار ترانه‌سرا قرار می‌دهد سه شکل مهم دارد، افزود: نخستین شکل این است که این ملودی با معر همراه است. یعنی آهنگساز کلماتی در اختیار شما می‌گذارد که شعر نیست و لزوماً معنی خاصی ندارد و فقط برای خط دادن به شاعر به او می‌دهند و ترانه‌سرا باید آن را تبدیل به شعر کند. ایوبی نوشتن روی معر را آسان‌ترین شکل در بین اشکال آن دانست که با تجربه و مداومت می‌توان در کمتر از یک سال به آن مسلط شد.

به گفته او دومین شکل از ملودی که آهنگسازان در اختیار ترانه‌سرایان قرار می‌دهند با آوا همراه است و تنها شامل اصوات مختلف است که باید آنها را با کلمات جایگزین کنید و تبدیل کردن آن به ترانه از شکل اول کمی مشکل‌تر است. در دسته سوم نیز ملودی با ساز همراه است و آهنگساز می‌خواهد بخش‌هایی از سازی که نواخته با ترانه جایگزین شود. این نویسنده و ترانه‌سرا خوب شنیدن و خوب درک کردن ملودی را گام نخست ترانه‌سرایی روی ملودی دانست و گفت: در گام دوم باید با توجه به احساس ملودی و اینکه شاد یا غمگین است یا تم اجتماعی یا عاشقانه دارد سوژه انتخاب کنیم. به گفته ایوبی ترانه‌سرا نباید در هنگام نوشتن ملودی عجله کند و از صفر تا صد را یک‌باره بنویسد بلکه باید از تکه‌ای به تکه بعدی و قدم به قدم جلو برود.

او ادامه داد: ابتدا روی بدنه اول ملودی متمرکز شده و وزن عروضی آن را استخراج می‌کنیم و حتی اگر کلمه نداشتیم حداقل تعداد هجاها را مشخص می‌کنیم. سپس جایگاه قافیه‌ها را مشخص کرده و بعد روی ملودی ترانه می‌نویسیم. این نویسنده و ترانه‌سرا نزدیک‌تر بودن قافیه‌ها را عامل زیباتر شدن ترانه دانست. قافیه بیشتر موسیقی بیشتری ایجاد می‌کند و قافیه خوب، درست و به‌جا یک کار متوسط را به یک کار خوب و یک کار عالی تبدیل خواهد کرد. ایوبی در ادامه تأکید کرد ترانه‌سرایی روی ملودی هیچ نیازی به تسلط داشتن بر موسیقی و اینکه ترانه‌سرا خودش هم ساز بزند ندارد.

او با اشاره به اینکه طول استاندارد ترانه در حال حاضر 3 دقیقه است، به سراغ گام بعدی در ترانه‌سرایی روی ملودی رفت. این نویسنده و ترانه‌سرا بیان کرد: برای مشخص کردن جایگاه قافیه‌ها در ترانه حتماً نیاز به نقشه داریم. می‌توانیم قافیه را به دو شکل در ترانه استفاده کنیم؛ نخست در جایگاه معمول خود در پایان هر مصرع و دوم اینکه قافیه‌های دیگری نیز در میانه مصرع قرار دهیم.

ایوبی اضافه کرد: بسیاری از ترانه‌ها ترجیع‌بند (بیت تکراری) دارند که آهنگساز آن را هم مشخص می‌کند و ما باید وزن عروضی ترجیع‌بند را هم استخراج و جایگاه قافیه‌های آن را هم مشخص کنیم.

به گفته او انرژی یک ملودی خوب از تعداد قافیه‌ها و رسیدن به موقع به آنها ناشی می‌شود. در واقع ریزه‌کاری، یک ترانه را از سایر ترانه‌ها متمایز می‌کند و باعث استقبال مردم از آن می‌شود.

این نویسنده و ترانه‌سرا وفق دادن خود با فضای کاری هر خواننده را لازمه این کار دانست و تأکید کرد یک ترانه‌سرای موثر و مولف باید آورده‌ای برای خواننده داشته باشد و تنها به دنبال سهم و سود خود نباشد. زمانی که ترانه‌سرا با آهنگساز و خواننده مطرح کار می‌کند باید حرفی برای گفتن داشته باشد و تنها رعایت کردن وزن و عروض ترانه کافی نیست.

ایوبی ترانه نوشتن روی ملودی که با ساز همراه است را مشکل‌ترین شکل آن دانست که البته با تلاش و تمرین محقق می‌شود.

ایوبی گفت: ترانه‌سرا بودن با شاعر بودن تفاوت زیادی دارد. در ترانه‌سازی باید خود را نشان دهید و خیلی کار کنید تا در این عرصه تثبیت شده و بتوانید سفارش‌های زیاد بگیرید.